

EUROPOS SĄJUNGOS KOMPETENCIJOS REGULIUOTI BANKROTO PROCESĄ RIBOS

Laura Kirilevičiūtė

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Privatinės teisės katedros doktorantė
Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius
Tel. (+370 5) 236 61 70
El. paštas: Laura.Kirileviciute@gmail.com

Straipsnyje nagrinėjamos 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų rengimo ir priėmimo metu egzistavusios istorinės ir teisinės prielaidos, turėjusios įtakos pasirinktai reguliavimo dalyko apimčiai. Europos Sąjungos teisėkūros teismo bendradarbiavimo su užsieniu susijusių civilinių bylų srityje šiuolaikinių tendencijų kontekste analizuojama Europos Sąjungai suteiktos kompetencijos reguliuoti bankroto bylas apimtis ir jos sampratos pokyčiai per devynerius metus po reglamento priėmimo. Keliami ir grindžiama hipotezė, kad Europos Sąjunga dar visa apimtimi neįgyvendino savo kompetencijos reguliuoti bankroto bylas, todėl tikėtina, kad ateityje šio reglamento reguliavimo dalykas bus išplėstas. Teisinės prielaidos tam yra pakankamos. Reguliavimo dalyko apimties pasirinkimą nulems ir politinė valia.

This article deals with legal-historical preconditions, which existed while preparing and adopting Council regulation (EC) 1346/2000 of May 2000 on insolvency proceedings. These preconditions have influenced the choice of the scope of this regulation. The scope of the competence of The European Union to regulate insolvency proceedings as well as the changes of its conception during the nine years after the adoption of this regulation is analysed in the context of recent tendencies of European Union legislative activity in the field of judicial cooperation in civil matters with cross-border implications. Hypothesis, that is raised and reasoned, is: The European Union has not exercised its competence to regulate insolvency proceedings in full amount yet. Thus, in the future, it is likely, that the scope of this regulation will be extended. Legal basis for that is sufficient. The choice will depend on the political will as well.

Įvadas

Bankroto proceso tam tikrus aspektus Europos Sąjungoje reguliuoja 1995 m. lapkričio 23 d. Briuselio konvencijos dėl nemokumo procedūrų¹ pagrindu parengtas 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų

(toliau tekste – Reglamentas 1346/2000). Jame Europos Sąjungos lygiu tarptautinio bankroto procesas reguliuojamas siaura apimtimi – nustatant jurisdikcijos, taikytinos teisės ir sprendimų pripažinimo taisykles, o beveik visą kitą bankroto procesą, jo tiek procesinius, tiek materialinius aspektus reguliuoja jau nacionalinė teisė. Išskyrus išsamiai sureguliuotus jurisdikcijos, taikytinos teisės ir sprendimų pripa-

¹ Ne visos tuometės valstybės narės pasirašė šią konvenciją ir todėl jos tikslas sureguliuoti tam tikrus nemokumo procedūrų aspektus nebuvo pasiektas.

žinimo klausimus, kiti bankroto proceso aspektai, pavyzdžiui, kai kurios likvidatoriaus ar kreditorių teisės, paliečiami tik labai epizodiškai. Bankrotas kaip nuoseklus procesas Reglamente 1346/2000 nėra sureguliuotas.

Praėjus beveik devyneriems metams nuo Reglamento 1346/2000 priėmimo tikslinga įvertinti, ar tokia bankroto procedūrų reguliavimo apimtis yra pakankama ir ar atitinka šių dienų poreikius, taip pat atsakyti į klausimus, kodėl 2000 metais buvo pasirinkta bankroto procedūras Europos Sąjungos lygiu reguliuoti būtent tokia apimtimi ir ar Europos Sąjunga turi kompetenciją bankroto procedūras reguliuoti išsamiau, apimant įvairių bankroto proceso aspektų daugiau nei Reglamente 1346/2000? Ar galutinis, ambicingas Europos Sąjungos tikslas galėtų būti išsamus ir nuoseklus viso bankroto proceso sureguliuojimas – „Europinio bankroto proceso sukūrimas“?

Šie klausimai aktualūs ir todėl, kad pagal Reglamento 1346/2000 46 straipsnį ne vėliau kaip iki 2012 m. birželio 1 d. ir kas penkerius metus po to Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Ekonominių bei socialinių reikalų komitetui Reglamente 1346/2000 taikymo ataskaitą. Prireikus prie ataskaitos pridodamas pasiūlymas dėl Reglamento 1346/2000 pakeitimo. Todėl kompetentingoms Lietuvos institucijoms teikiant duomenis minėtai ataskaitai bei formuluojant Lietuvos Respublikos poziciją, o prireikus ir Lietuvos Respublikos pasiūlymus bei pastabas dėl galimo Reglamento keitimo, bus reikalinga teisinė Europos Sąjungos kompetencijos reguliuoti bankroto bylų procesą apimties analizė.

Šiame straipsnyje nekeliami tikslo įvertinti bankroto proceso reguliavimo Europos Sąjungos lygiu pakankamumą ekonominiu aspektu ar išanalizuoti bankrutuojančių juridinių asmenų tikėtiną naudą dėl išsamesnio bankroto proceso reguliavimo, nekeliamas ir tikslas įvertinti pridėtinę vertę, kurią sukurtų išsamesnis, daugiau bankroto procedūrų aspektų apimantis reguliavimas Europos Sąjungos lygiu. Straipsnio tikslas – įvertinti, kaip per devynerius metus nuo Reglamento priėmimo kito teisinio pagrindo bankroto procedūroms reguliuoti Europos Sąjungos lygiu aiškinimas, kokios istorinės ir teisinės Reglamento 1346/2000 rengimo aplinkybės sudarė prielaidas ar net nulėmė jame pasirinktą bankroto bylų reguliavimo apimtį. Būtent šių veiksnių analizė leis atsakyti į klausimą, ar 2000 metais, priimdama Reglamentą 1346/2000, Europos Sąjunga visiškai įgyvendino visą savo kompetenciją bankroto proceso reguliavimo klausimais ir ar tokią pačią išvadą reikėtų daryti dabar, praėjus beveik devyneriems metams nuo Reglamento 1346/2000 priėmimo.

Lietuvos autorių mokslo publikacijoje Reglamentas 1346/2000 buvo nagrinėjamas siekiant išanalizuoti tris jame reguliuotus tarpvalstybinį elementą turinčių bankroto bylų proceso aspektus: jurisdikcijos [16], taikytinos teisės [17] ir sprendimų pripažinimo klausimus [18]. Tiek naujausioje literatūroje [15], tiek Lietuvoje esančiuose užsienio autorių darbuose Europos Sąjungos kompetencijos reguliuoti bankroto procesą apimtis ir jos pokyčiai nuo Reglamento 1346/2000 priėmimo 2000 metais iki šių dienų taip pat nebuvo išsamiai analizuoti. Kartu pažymė-

tina, kad ši tema, kaip Europos Sąjungos kompetencijos reguliuoti civilinį procesą sudedamasis aspektas, 2006–2007 metais Europos Sąjungai sėkmingai įgyvendinus savo kompetenciją civilinio proceso srityje plačiau nei tik jurisdikcijos, taikytinos teisės ir sprendimo pripažinimo klausimų reguliavimas, tikėtina, kad taps aktualiu mokslinio tyrimo objektu tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.

Reglamento 1346/2000 reguliavimo dalykas

Minėta, kad Reglamentu 1346/2000 visoms Europos Sąjungos valstybėms narėms tiesiogiai taikytinu bankroto procesą reguliuojančiu teisės aktu visų pirma siekta sureguliuoti tris tarpvalstybinį elementą turinčių bankroto bylų proceso aspektus: jurisdikcijos, taikytinos teisės ir sprendimų pripažinimo klausimus. Šiems tarptautinių bankroto bylų proceso aspektams reglamente skirta daugiausia dėmesio.

Jurisdikcijos reguliavimo esminiai aspektai

Viena, Reglamentas 1346/2000 nustato tik tarptautinę bankroto bylų jurisdikcija, t. y. kurios valstybės narės teismai gali iškelti bankroto bylą, o teismingumo klausimus valstybės viduje reguliuoja išimtinai jau kiekvienos valstybės narės, kurios teismai kompetentingi iškelti bankroto bylą, nacionalinė teisė. Reglamentu 1346/2000 nėra reguliuojamos nacionalinio pobūdžio bankroto bylos, nesiekama sureguliuoti visą bankroto procesą ir apsiribojama tų bankroto proceso aspektų, kurie tarptautinį elementą turinčiose bankroto bylose dėl

valstybių narių nacionalinės teisės skirtumų keldavo daugiausia kliūčių, sureguliuo-
vimu.

Antra, Reglamentas 1346/2000 nustato ne tik pačios bankroto bylos, bet ir su bankroto procesu glaudžiai susijusios priemonės – laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tarptautinę jurisdikciją. Teisė nuo tada, kai pateikiamas reikalavimas iškelti bankroto bylą, taikyti laikinąsias apsaugos priemones suteikta teismui, turinčiam jurisdikciją iškelti pagrindinę bankroto bylą (Reglamento 1346/2000 konstatuojamosios dalies 16 punktą). Tai žingsnis link bankroto procedūros universalumo principo ir siekio suteikti eksteritorialumo savybes sprendimams (turima omenyje sprendimas plačiuoju požiūriu, ne tik bankroto procesą užbaigiantis galutinis teismo sprendimas) bankroto bylose. Toks sprendimas taikyti laikinąsias apsaugos priemones gali būti vykdomas ir kitose valstybėse narėse esančio turto atžvilgiu.

Trečias labai svarbus jurisdikcijos tarptautinio bankroto bylose reguliavimo aspektas – įtvirtinta keletu bankroto procesų, vykstančių tuo pat metu skirtingose valstybėse, galimybė. Toks bankroto bylų tarptautinės jurisdikcijos reguliavimo modelis derina tiek siekį įtvirtinti bankroto procedūros universalumo principą (šis principas reiškia, kad nemokiam subjektui taikomos procedūros neturi būti dubliuojamos, turi apimti visą nemokaus asmens turtą ir jose turi dalyvauti visi kreditoriai, o šių procedūrų padariniai turi būti pripažįstami visose Europos Sąjungos valstybėse), tiek kompromisą, kuris buvo būtinas dėl didelių nacionalinės teisės skirtumų valstybėse narėse ir valstybių narių nenoro

atsisakyti dalies valstybei įprastos jurisdikcijos valstybės teritorijoje esančio turto atžvilgiu. Kadangi pastangos nustatyti bendros jurisdikcijos taisykles tarptautinėms bankroto byloms riboja valstybių narių įprastą jurisdikciją savo teritorijoje esančių subjektų ar turto atžvilgiu, valstybės narės dalies jurisdikcijos atsisakymas galimas tik tada, kai tam yra pakankama politinė valia, kylanti ne tik iš Europos Sąjungos kompetenciją nustatančių sutarčių, bet ir iš politinių teisės akto kūrimo metu buvusių siekių, politinės valstybių narių valios pasiekti susitarimą dėl bendrų jurisdikcijos taisyklių Europos Sąjungos lygmeniu.

Kol nėra nustatytos bendros jurisdikcijos taisyklės, t. y. kol yra pagrindinės ir šalutinių bylų sistema, tol nėra iš esmės pašalinti sunkumai, kylantys iš to, kad bankroto byla gali būti keliami skirtingose valstybėse. Kartu nėra iki galo pasiektas tikslas panaikinti galimybę pasirinkti bylos kėlimo vietos valstybę siekiant palankesnės teisinės padėties. Šie tikslai, nereikia pamišti, ir buvo Reglamento 1346/2000 kūrimo iniciatyvos paskata, o ir rengiant Reglamentą 1346/2000 pagrindinis priekaištas jo turiniui buvo būtent ši pagrindinės ir šalutinių bankroto bylų sistema. Minėta, kad pagrindinės ir šalutinių bankroto bylų sistema yra nepakankamos valstybių narių politinės valios rasti kompromisą padarinys. Tiek Reglamento 1346/2000 rengimo metu, tiek dabar Europos Sąjungos kompetencija atsisakyti keleto nemokumo procesų, vykstančių tuo pat metu skirtingose valstybėse, galimybės ir nustatyti bankroto procedūros universalumo principą atitinkančias jurisdikcijos taisykles

buvo ir yra pakankama. Dėl to ginčų nekyla. Kartu pažymėtina, kad šiuolaikinės Europos Sąjungos teisėkūros tendencijos sudaro palankias prielaidas iniciatyvai pašalinti ir tuos valstybių narių nacionalinės teisės skirtumus, kurie rengiant Reglamentą 1346/2000 trukdė pasiekti susitarimą dėl universalių jurisdikcijos reguliavimo taisyklių, panaikinančių keleto tuo pat metu vykstančių bankroto procesų bei ginčų dėl tarptautinio teisingumo galimybę. Dabar neabejojama Europos Sąjungos kompetencija nuosekliai sureguliuoti civilinių bylų procesą neapsiribojant jurisdikcijos, taikytinos teisės ir sprendimų pripažinimo klausimų reguliavimu. Todėl atitinkamai turėtų būti pripažįstama ir Europos Sąjungos kompetencija plačiau, t. y. kaip nuoseklų procesą sureguliuoti ir bankroto bylų procesą. Taip gali būti pašalinti valstybėse narėse egzistuojantys nacionalinės teisės skirtumai, buvę viena iš priežasčių rengiant Reglamentą 1346/2000 nukrypti nuo bankroto procedūros universalumo principo ir įtvirtinti pagrindinės ir šalutinių bylų sistemą.

Antroji Reglamentu 1346/2000 siekta sureguliuoti sritis – teismo sprendimų bankroto byloje pripažinimas kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse. Bankroto proceso universalumo siekiama nustatant, kad sprendimai išskelti bankroto byla (teismo sprendimo išskelti bankroto bylą sąvoką išaiškino Europos Bendrijų Teisingumo Teismas) [19], taip pat šio teismo sprendimai, susiję su bankroto bylos eiga ir užbaigimu, šio teismo patvirtinti kompromisiniai kreditorių ir skolininkų susitarimai, teismo sprendimai, tiesiogiai kylantys iš bankroto bylos ir glaudžiai su ja susiję, sprendimai

dėl apsaugos priemonių, kurių imamasi pateikus pareiškimą iškelti bankroto bylą, pripažįstami be tolesnių formalumų (Reglamento 1346/2000 16 straipsnio 1 dalis, 25 straipsnio 1 dalis). Pažymėtina, kad tai, jog sprendimas pripažįstamas be formalumų, nereiškia, kad jis ir vykdomas kitoje valstybėje bus be jokių formalių procedūrų. Sprendimo vykdymo kitoje valstybėje siekiantis asmuo turės su prašymu kreiptis į vykdymo vietos valstybės kompetentingą instituciją (Lietuvoje tai Lietuvos apeliacinis teismas), o suinteresuoti asmenys, remdamiesi Europos Sąjungos teisėje numatytais nepripažinimo pagrindais², turi teisę ginčyti leidimą vykdyti tokį sprendimą. Papildomai aptartina sprendimo iškelti bankroto bylą pripažinimo be formalių procedūrų esmė. Sprendimas iškelti bankroto bylą, skirtingai nei kiti su bankroto byla susiję ir vykdytini sprendimai, nereikalauja jo vykdymo kitoje valstybėje. Sprendimo iškelti pagrindinę bankroto bylą esmė – kitų valstybių teismai nebetenka teisės iškelti pagrindinę bankroto bylą. Vienos valstybės teismui iškėlus pagrindinę bankroto bylą, kitų valstybių teismų kompetencija tampa apribota galimybe iškelti to paties skolininko organizaciniam vienetui šalutinę bankroto bylą. Europos Bendrijų Teisingumo Teismas yra išaiškinęs [19], kad Reglamento 16 straipsnio 1 dalis, numatanti sprendimo iškelti bankroto bylą pripažinimą kitose valstybėse, aiškintina kaip reiškianti, jog sprendimas valstybėje

² Nepripažinimo pagrindai numatyti Reglamente 1346/2000 ir 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo bei vykdymo užtikrinimo.

narėje iškelti pagrindinę bankroto bylą turi būti pripažįstamas kitų valstybių teismų be galimybės šiems teismams tikrinti bankroto bylą iškėlusio teismo jurisdikciją. Suinteresuotas asmuo ginčyti pagrindinę bankroto bylą iškėlusio teismo jurisdikciją galėtų tik pagrindinę bankroto bylą iškėlusio teismo vietos valstybės teismuose ir naudodamasis šios valstybės nacionalinėje teisėje numatytomis priemonėmis.

Reglamente 1346/2000 įtvirtinta supaprastinta sprendimų tarptautinio bankroto bylose pripažinimo tvarka rodo Europos Sąjungos siekį įtvirtinti pasitikėjimo kitų valstybių narių teismais principą ir naikinti kliūtis valstybių narių teismų sprendimų ir jų padarinių eksteritorialumui. Įtvirtinta sprendimų tarptautinėse bankroto bylose pripažinimo tvarka vertintina kaip supaprastinta, palyginti su įprastomis užsienio valstybių teismų sprendimų pripažinimo procedūromis, bet dar ne kaip visa apimtimi įtvirtinanti pasitikėjimo visų valstybių narių teismais principą. Todėl ateityje galėtų būti svarstoma galimybė sprendimų tarptautinio bankroto bylose pripažinimo tvarką dar labiau supaprastinti. Teisinis pagrindas tokiai Europos Sąjungos kompetencijai yra pakankamas.

Nagrinėjant Europos Sąjungos kompetencijos reguliuoti bankroto procesą ribas ir jų pokyčius, mažiausiai įdomi Europos Sąjungos kompetencija nustatyti taikytinos teisės tarptautinio bankroto bylose taisyklės. Teisinis pagrindas tam yra, dėl Europos Sąjungos kompetencijos apimties nebuvo abejojama jau Reglamento 1346/2000 rengimo metu. Galiausiai ši kompetencija Reglamente 1346/2000 yra visiškai įgyvendinta. Tolesnė taikytinos

teisės tarptautinio bankroto bylose reguliavimo tobulinimo kryptis galėtų būti nebent taikytinos teisės taisyklių keitimas, tobulinimas, bet ne taikytinos teisės reguliavimo apimties pokyčiai.

Svarbu pažymėti ir tai, kad Reglamentas jau dabar šiek tiek išeina iš minėtų pačiame reglamente 1346/2000 (konstatuojamosios dalies 6 punktas) apibrėžtu reguliavimo dalyko ribų. Tai subjektų, turinčių teisę inicijuoti bankroto bylą, rato apibrėžimas, tam tikrų kreditorių, trečiųjų asmenų bei likvidatoriaus teisių nustatymas. Šios teisės ir teisinės padėties elementai nėra nei bankroto ar susijusių bylų jurisdikcijos, nei taikytinos teisės, nei sprendimų pripažinimo klausimai. Jų reguliavimas galėtų būti vertinamas kaip vientiso europinio bankroto proceso reguliavimo užuomazgos, kaip dar Reglamento 1346/2000 rengimo metu egzistavęs poreikis bankroto procesą Europos Sąjungos lygiu sureguliuoti išsamiai. Tačiau ar Europos Sąjunga tuomet turėjo ir ar dabar turi tokią kompetenciją, o jeigu turi, kokios apimties? Į šį klausimą bus siekiama rasti atsakymą kituose straipsnio skyriuose, analizuojant Reglamento 1346/2000 rengimo istorines ir teisines aplinkybes bei šiuolaikines Europos Sąjungos teisėkūros tendencijas.

Reikšmingos istorinės ir teisinės Reglamento 1346/2000 rengimo aplinkybės

Reglamentas 1346/2000 yra vienas iš pirmųjų, reguliuojančių civilinio proceso klausimus ir priimtų bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje. Tą pačią dieną,

t. y. 2000 m. gegužės 29 d., priimti dar du reglamentai bendradarbiavimo su užsieniu susijusių civilinių bylų srityje: 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse³, reguliuojantis dokumentų įteikimą, 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1347/2000 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis abiejų sutuoktinių vaikams, pripažinimo bei vykdymo⁴. Vėliau tais pačiais metais gruodžio 22 d. priimtas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo bei vykdymo užtikrinimo.

Visi šie reglamentai priimti konvencijų, vertintų kaip nepakankamai numatytus tikslus pasiekiančių teisės aktų (dėl skirtingų priešasčių konvencijos neįsigaliojo visose valstybėse narėse), turinio pagrindu. Manyta, kad konvencijų nuostatas perkėlus į reglamentą bus pasiekti numatyti tikslai ir reglamentų pridėtinė vertė, palyginti su jų pirmtakėmis konvencijomis, kyla visų pirma iš reglamento kaip privalomo ir tiesiogiai Europos Sąjungoje taikomo teisės akto formos savybių, o ne iš tam tikrų teisiųjų santykių pirminio sureguliuavimo. Aplinky-

³ Pakeistas 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1348/2000.

⁴ Pakeistas 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000.

bė, kad šių reglamentų rengimo ir priėmimo metu buvo siekiama konvencijomis jau reguliuotus teisinius santykius sureguliuoti labiau Bendrijos poreikius atitinkančios formos teisės aktais – reglamentais, galėjo turėti įtakos ir tam, kad šių reglamentų rengimo metu svarstymai, kokia apimtimi tikslinga Europos Sąjungos lygiu reguliuoti bankroto procesą, buvo minimalūs. Tikslas jau diskutuotoms konvencijos nuostatomis suteikti visuotinio privalomumo Europos Sąjungoje ir tiesioginio taikymo galią užgožė kitą, rengiant teisės aktą, paprastai svarbiausią ir didžiausias diskusijas keliantį klausimą – sąmoningą, argumentuotą apsisprendimą dėl numatomo reguliavimo tikslingos apimties ir turinio.

Pirmųjų reglamentų bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje rengimo aplinkybė – tikslas suteikti konvencijose siektoms numatyti nuostatomis reglamento normoms būdingas savybes (privalomumą nepriklausomai nuo atskirų valstybių narių valios ir tiesioginio taikymo savybes) lėmė ir šių reglamentų projektų rengimo proceso ypatumus. Nebuvo Europos Sąjungos teisėkūrai būdingos stadijos, t. y. galiojančių valstybėse narėse normų numatoma reguliuoti klausimu analizės, poreikių ir numatomų padarinių analizės žaliwoje (ar baltojoje) knygoje. Kaip jau minėta, 2000 metais priimtuose reglamentuose bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje daugiausia atkartojamos anksčiau sukurtų konvencijų nuostatos, todėl reglamentų, ypač Reglamento 1346/2000, rengimas vyko be išsamesnių diskusijų dėl Europos Sąjungos kompetencijos apimties.

Reglamento 1346/2000 teisinis pagrindas – Europos Sąjungos steigimo sutarties

(konsoliduotos) 61 (c) ir 65 straipsniai. Šie straipsniai, nustatantys Europos Sąjungos teisėkūros kompetenciją teismo bendradarbiavimo su užsieniu susijusių civilinių bylų srityje, tiesiogiai įtvirtina Europos Sąjungos teisėkūros kompetenciją šiose srityse: teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimo kitoje valstybėje; bendradarbiavimo renkant įrodymus; sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose, taip pat sprendimų, nesusijusių su teismo bylomis, pripažinimo ir vykdymo; valstybėse narėse įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumo skatinimo; kliūčių civiliniam procesui gerai veikti ir, jei reikia, valstybėse narėse civilinio proceso normų, valstybės narės įstatymų suderinamumo skatinimo. Kaip jau minėta, Reglamentas 1346/2000 nustato būtent tarptautinės jurisdikcijos bankroto bylose ir taikytinos teisės taisykles, taip pat sprendimų pripažinimo kitoje valstybėje narėje tvarką. Išsamesnio reguliavimo ar net diskusijos dėl nuoseklaus europinio bankroto proceso kūrimo tikslingumo teisinis pagrindas 2000 metais galėjo būti kildinamas nebent iš Europos Sąjungos kompetencijos „šalinti kliūtis, trukdančias civiliniam procesui gerai veikti ir, jei reikia, skatinti valstybėse narėse civilinio proceso normų, valstybės narės įstatymų suderinamumą“ (Europos Sąjungos steigimo sutarties (konsoliduotos) 65 straipsnio c) punktas).

Aiškinant šias nuostatas būtina atsižvelgti į Europos Sąjungos teisėkūros principus – subsidiarumo ir proporcingumo, pagrindžiančius teisės akto tikslų siekimo būtent Bendrijos lygiu būtinumą, taip pat pasirinktų priemonių turinio atitik-

tį (proporcingumą) siekiamiems tikslams (Protokolas Nr. 30, pridedamas prie Europos Sąjungos steigimo sutarties – Protokolas dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo (1997)). Priimto Reglamento 1346/2000 konstatuojamosios dalies 6 punkte pažymėta, kad, laikantis proporcingumo principo, Reglamentas 1346/2000 turėtų apsiriboti nuostatomis, reguliuojančiomis bankroto bylų ir tiesiogiai šių bylų pagrindu priimamų bei glaudžiai su jomis susijusių teismo bylų iškelimo jurisdikcija. Be to, šiame reglamente turėtų būti numatytos nuostatos dėl minėtų sprendimų pripažinimo ir taikytinos teisės, taip pat atitinkančios šį principą. Tai leidžia daryti prielaidą, kad Reglamento 1346/2000 rengimo metu nebuvo esminių diskusijų, ar reikalingas vientisas europinis bankroto procesas, ar jis būtų pagrįstas proporcingumo principo aspektu. Vyravo aiškiai dėstoma nuomonė, kad nuosekliam europiniam bankroto procesui nėra teisinio pagrindo, jis nesuderinamas su subsidiarumo ir proporcingumo principų reikalavimais Europos Sąjungos teisėkūroje. Pozicija, kad plačiau reguliuoti tarptautinio bankroto Europos Sąjungos lygiu nei jurisdikcija, taikytina teisė ir sprendimų pripažinimas nėra teisinio pagrindo, tiesiogiai buvo išreikšta ir Reglamentą 1346/2000 inicijuojančiame dokumente (Federacinės Vokietijos Respublikos ir Suomijos Respublikos iniciatyva, siekiant Tarybos reglamento dėl nemokumo procedūrų priėmimo, pateikta Tarybai 1999 m. gegužės 26 d.[9]), ne tik Reglamento 1346/2000, t. y. priimti parengto teisės akto teksto konstatuojamojoje dalyje.

Kita vertus, pažymėtina, kad Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

dar 2000 metais išreikšdamas savo poziciją dėl Federacinės Vokietijos Respublikos ir Suomijos Respublikos iniciatyvos [10], nors iniciatyvą iš esmės įvertino palankiai, kartu pažymėjo, jog ji, nors ir įkūnija pažangą, bet yra ypač kukli ir neambicinga. Komiteto kritika nukreipta į tai, kad ši iniciatyva nepašalins valstybių narių nacionalinės teisės skirtumų. Kokia apimtimi sureguliuotos nemokumo procedūros, šio komiteto nuomone, galėtų būti vertinamos kaip ambicingas projektas, šioje išvadoje nutylėta, todėl nėra pagrindo išvadai ar objektyviai prielaidai, kad turėta omenyje būtent ne vien išsamesnis Reglamente 1346/2000 reguliuotų sričių (jurisdikcija, taikytina teisė, sprendimų pripažinimas) reguliavimas.

Reglamentą rengiant dar nebuvo precedento Europos Sąjungos lygiu išsamiai reguliuoti visą tam tikrų bylų procesą, ne tik jo tam tikrus aspektus. Todėl ir išvada, kad Reglamentas 1346/2000 turėtų apsiriboti nuostatomis, reguliuojančiomis bankroto bylų ir tiesiogiai šių bylų pagrindu priimamų bei glaudžiai su jomis susijusių teismo bylų jurisdikcijos, taikytinos teisės ir sprendimų pripažinimo aspektus, atitinka tuometę Europos Sąjungos teisėkūros teismo bendradarbiavimo su užsieniu susijusių civilinių bylų srityje praktiką. Ji tuo metu buvo orientuojama į tiesiogiai įvardytos Europos Sąjungos kompetencijos įgyvendinimą.

Visos šios aplinkybės lėmė, kad 2000 metais nebuvo giliai diskutuota, ar tikslinga bankroto procedūras reguliuoti plačiau, galbūt net kurti nuoseklų „europinį bankroto procesą“, nes tokia kompetencija Europos Sąjungai, tuomet manyta, nebuvo suteikta ir nebūtų atitikusi proporcingumo principo.

Kas pasikeitė per devynerius metus?

Dabar, nuo Reglamento 1346/2000 priėmimo praėjus beveik devyneriems metams, jau turimi du siekio sukurti „europinį procesą“ sėkmingo įgyvendinimo pavyzdžiai: 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1896/2006, sukuriantis Europos mokėjimų įsakymo procedūrą (toliau – Reglamentas 1896/2006) bei 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 861/2007, nustatantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (toliau – Reglamentas 861/2007). Šios dvi iniciatyvos svarbios, nes, nors ir netiesiogiai, bet sukuria precedentą plačiau aiškinti Europos Sąjungos steigimo sutarties (konsoliduotos) 61 (c) ir 65 straipsnių, nusakančių Europos Sąjungos teisėkūros kompetencijos ribas. Viena, nebekyla abejonių, ar Bendrija turi kompetenciją sureguliuoti visą procesą tam tikrose bylose ir kad toks reguliavimas gali būti pripažintas pagrįstu tiek subsidiarumo, tiek proporcingumo principų aspektu. Antra, iškeltas ir paliktas atviras klausimas, ar Bendrija turi kompetenciją reguliuoti ne tik tarpvalstybinio, bet ir grynai nacionalinio pobūdžio bylas. Pastarasis klausimas pirmosios iš minėtų „europinio proceso“ iniciatyvų pavyzdžiu nagrinėtinas išsamiau.

Praėjus vos pusantrų metų nuo Reglamento 1346/2000 priėmimo Europos Bendrijų Komisija 2002 m. gruodžio 20 d. žaliajoje knygoje „Dėl Europos mokėjimų įsakymo procedūros ir priemonių supaprastinti ir pagreitinti ieškinių dėl nedide-

lių sumų nagrinėjimą“ [11] valstybėms narėms uždavė klausimą: „ar europinės priemonės dėl mokėjimų įsakymo procedūrų ir dėl smulkių ieškinių turėtų būti taikomos tik tarpvalstybinio pobūdžio byloms ar ir grynai vidaus bylinėjimuisi.“ Kartu buvo prašoma pakomentuoti platesnės ir siauresnės numatomų priemonių taikymo apimtį privalumus ir trūkumus.

2004 m. gegužės 25 d. Europos Bendrijų Komisija pateikė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, sukuriančio Europos mokėjimų įsakymo procedūrą⁵, ir jame pažymėjo, kad nors bendros Europos mokėjimų įsakymo procedūros reikalingumas labiausiai akivaizdus tarpvalstybinio pobūdžio bylose, procedūros taikymo apribojimą išimtinai tarpvalstybinio pobūdžio byloms Komisija laikytų ne tik netinkamu, bet ir duodančiu tikslams priešingus rezultatus. Savo poziciją Komisija grindė pateikdama teisinio pagrindo sampratą analizę. Komisijos nuomone, nors, vadovaujantis Europos Sąjungos steigimo sutarties (konsoliduotos) 65 straipsniu, tarpvalstybinio aspekto egzistavimas ir laikytinas prielaida Europos Sąjungos kompetencijai, tai nereiškia, kad taisyklės, priimtos vadovaujantis šiuo teisiniu pagrindu, gali būti taikomos tik tarpvalstybinio pobūdžio aspektą turinčiam bylinėjimuisi. Tai būtų pernelyg siauras nuostatos interpretavimas, nulemtas formuluotės. Sąmoningas platesnis tarpvalstybinio pobūdžio klausimų terminijos vartojimas Europos Sąjungos steigimo sutarties (konsoliduotos) 65 straipsnio

⁵ Pirmasis pasiūlymas buvo pateiktas dar 2002 metais

kontekste duoda lankstumą priimti teisės aktus, reguliuojančius ne vien tarpvalstybinio pobūdžio bylinėjimąsi, ypač kai bendra priemonė, apimanti tiek tarpvalstybinio pobūdžio, tiek vidines bylas, prisideda prie vidaus rinkos funkcionavimo. Komisija taip pat išreiškė nuogąstavimą, kad kitoks, t. y. tik tarpvalstybinio pobūdžio bylų reguliavimas, iškreiptų konkurenciją, sudarytų nevienodas sąlygas toje pačioje valstybėje ir skirtingose valstybėse gyvenantiems rinkos subjektams, norintiems pasinaudoti mokėjimų įsakymo procedūra. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas Komisijos pasiūlyme išreikštam ketinimui reglamentą taikyti ne tik tarpvalstybinio pobūdžio, bet ir nacionalinėms byloms neprieštaravo [14].

Ši argumentacija ta apimtimi, kiek analizuoja tikslingumą ir būtinumą europinių lygiu reguliuoti nebe tik tarpvalstybinį elementą turinčias, bet ir nacionalinio pobūdžio bylas, reikšminga, nes iškėlė ir paliko atvirą teisinę diskusiją, ar Europos Sąjungos lygmeniu reguliuojant išimtinai tarpvalstybinį elementą turinčias bylas nebus pažeidžiamas nediskriminavimo principas. Kol kas dar nėra precedento, kad Europos Sąjungos lygiu būtų sureguliuotas tarptautinio elemento neturinčių, grynai nacionalinio pobūdžio civilinių ar komercinių bylų ištisas procesas. Inicijatyvos reguliuoti nacionalinio pobūdžio bylų procesą nebuvo įgyvendintos, nes galutiniuose, t. y. priimtuose, reglamentų tekstuose atsisakyta ketinimų reguliuoti ir nacionalines bylas. Argumentacija dėl priešingos pirminiam Europos Bendrijų Komisijos pasiūlymui pozicijos pasirinkimo Reglamentu 1896/2006 konstatuojamojoje daly-

je nepateikta. Vertėtų turėti omenyje, kad subsidiarumo ir proporcingumo principų, reikšmingų vertinant Europos Sąjungos kompetencijos konkrečiu klausimu apimtį, aiškinimas gali turėti politinį, ne mažiau nei teisinį pobūdį. Konkrečios teisėkūros iniciatyvos atitikties subsidiarumo principui analizė gali būti ne tik teisinių argumentų, bet ir politinių motyvų, pritari ar nepritari Europos Sąjungos kompetencijai tam tikroje srityje, atspindys.

Darytina išvada, kad iniciatyva plečiamai aiškinti Europos Sąjungos steigimo sutarties (konsoliduotos) 65 straipsnį, nors jau kelis kartus buvo išreikšta, dar nėra pasibaigusi bendra teisiškai ir politiškai argumentuota koncepcija – turi ar neturi Europos Sąjunga kompetenciją reguliuoti nacionalinės bylos procesą, turint tikslą nediskriminuoti nacionalinės bylos šalių atžvilgiu tarptautinį elementą turinčios bylos šalių, galinčių pasinaudoti ir pažangaus „europinio“ proceso teikiamais privalumais. Kol nėra priimtų Europos Sąjungos teisės aktų, kuriais reguliuojamas nacionalinių bylų procesas, kol Europos Bendrijų Teisingumo Teismas Europos Sąjungos steigimo sutarties (konsoliduotos) 65 straipsnio neišaiškino kaip suteikiančio Europos Sąjungai kompetenciją reguliuoti ne tik tarpvalstybinio, bet ir nacionalinio pobūdžio bylas, tol yra žinoma tik Bendrijų Komisijos nedviprasmiškai išreikšta nuomonė šiuo klausimu.

Galiausiai Europos Sąjungos kompetencijos analizė būtų neišsami neatsižvelgus į tai, kad 2007 m. gruodžio 13 d. pasirašyta Lisabonos sutartis [2], iš dalies keičianti Europos Sąjungos ir Europos Bendrijos steigimo sutartis. Straipsniui aktuali Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvesti-

nės redakcijos 81 straipsnio, apibrėžiančio Europos Sąjungos kompetenciją teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, redakcija. Joje daugiausia atkartota Europos Sąjungos steigimo sutarties (konsoliduotos) nuostatų, apibrėžiančių Europos Sąjungos kompetenciją bendradarbiavimo su užsieniu susijusių civilinių bylų srityje, esmė. Atkreiptinas dėmesys į šio straipsnio 2 dalies e punktą, numatantį Europos Parlamentui ir Tarybai kompetenciją patvirtinti priemones, ypač kai jos būtinos vidaus rinkai tinkamai veikti, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą teisę į teisingumą. Prisimenant Bendrijų Komisijos argumentus, kodėl galiojančios nuostatos, apibrėžiančios Europos Sąjungos kompetenciją bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, turėtų būti aiškinamos plečiamai, t. y. kaip suteikiančios kompetenciją reguliuoti ir grynai nacionalinio pobūdžio bylų procesą, taip pat argumentus, kad siauresnis Europos Sąjungos kompetenciją apibrėžiančių normų aiškinimas gali sudaryti konkurencijos iškreipimo vidaus rinkoje prielaidas, nes tarptautinio pobūdžio procesas, skirtingai nei grynai nacionalinio pobūdžio bylų procesas, būtų reguliuojamas ir pažangia Europos Sąjungos teise, šis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos 81 straipsnio 2 dalies e punktas, įtvirtinantis Europos Parlamentui ir Tarybai kompetenciją patvirtinti priemones, kuriomis siekiama užtikrinti „veiksmingą teisę į teisingumą“, gali padėti kaip teisinis pagrindas Europos Sąjungai išplėsti savo kompetenciją bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, o visų pirma, kompetencijos išplėtimas gali pasireikšti siekiu reguliuoti ir nacionalinio pobūdžio bylų procesą.

Išvados

Reglamento 1346/2000 konstatuojamosios dalies 6 punkte užfiksuota pozicija, kad Europos Sąjungos kompetencija reguliuoti bankroto procesą turi apsiriboti jurisdikcijos, taikytinos teisės ir sprendimų pripažinimo klausimų reguliavimu, atitiko 2000 metų Europos Sąjungos teisėkūros dvasią, tačiau dabar laikytina pasenusia.

Kaip svarbiausios prielaidos išplėsti Reglamento 1346/2000 reguliavimo dalyką paminėtinos dvi aplinkybės. Viena, dabar jau pripažinta Europos Sąjungos kompetencija reguliuoti visą procesą, nebetik tokius jo aspektus: taikytina teisė, tarptautinės jurisdikcijos ir sprendimų pripažinimo klausimai. Tai sudaro prielaidas diskusijai, ar tikslinga siekti nuosekliai Europos Sąjungos lygiu sureguliuoti visą tarpvalstybinį bankroto procesą. Antra, Europos Sąjungos teisėkūroje yra iškeltas, tačiau paliktas atviras klausimas, ar Europos Sąjunga turi kompetenciją reguliuoti ir nacionalinio pobūdžio bylas. Jei gu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, taip pat atsižvelgus į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos 81 straipsnio 2 dalies e punktą, atsirastų neabejotinos prielaidos Reglamento 1346/2000 reguliavimo sritį išplėsti ir tarpvalstybinio elemento neturintiems bankroto procesams.

Teisines kliūtis Reglamento 1346/2000 dalykui išplėsti šiuo metu galėtų sudaryti jau nebe teisinio pagrindo nežvelgimas, o tik teisiniai sunkumai kuriant bendrą visoms valstybėms narėms, turinčioms skirtingą, sunkiai suderinamą nacionalinę teisę, priimtina vienodą „europinį“ procesą.

LITERATŪRA

Norminiai teisės aktai

1. Konsoliduotos Europos Sąjungos ir Europos bendrijos steigimo sutartys // Valstybės žinios. 2004, Nr. 2-2.
2. Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinė redakcija // O.L. 2008/C 115/01. 2008 05 08.
3. 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų // O.L. 2004 Specialusis leidimas: 2004-12-30 Nr. 1.
4. 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1347/2000 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis abiejų sutuoktinių vaikams, pripažinimo bei vykdymo // O.L. 2004 Specialusis leidimas: 2004-12-30 Nr.1. Pakeistas 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 // O.L. 2004 Specialusis leidimas: 2004-12-30 Nr. 1.
5. 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse // O.L. 2004 Specialusis leidimas: 2004-12-30 Nr. 1. Pakeistas 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1348/2000.
6. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo bei vykdymo užtikrinimo // O. L. 2004 Specialusis leidimas: 2004-12-30 Nr. 1.
7. 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1896/2006, sukuriantis Europos mokėjimų įsakymo procedūrą // O. L. L 399, 2006 12 30, p. 1–32.
8. 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 861/2007, nustatantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą // O. L. L 199, 2007 7 31.

Norminių teisės aktų parengiamieji dokumentai

9. Initiative of the Federal Republic of Germany and the Republic of Finland with a view to the

adoption of a Council Regulation on insolvency proceedings, submitted to the Council on 26 May 1999 // O.J. C 221, 3.8.1999, P. 8–23 (neišverstas į lietuvių kalbą).

10. Opinion of the Economic and Social Committee on the Initiative of the Federal Republic of Germany and the Republic of Finland with a view to the adoption of a Council Regulation on insolvency proceedings, submitted to the Council on 26 May 1999 // O.L. C 075, 15/03/2000, P. 0001–0004.
11. Green Paper on a European order for payment procedure and on measures to simplify and speed up small claims litigation. Brussels, 2002 12 20 Nr. COM (2002) 746 final (neišverstas į lietuvių kalbą).
12. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council creating a European order for payment procedure. Brussels, 25 05 2004 No. COM/2004/0173 final – COD 2004/0055 (neišverstas į lietuvių kalbą).
13. Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, nustatantį Europos reikalavimų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. 2005 03 15, Briuselis, Nr. KOM/2005/0087 galutinis – COD 2005/0020.
14. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, nustatantį Europos mokėjimo įpareigojimo procedūrą // O. L. 2005 09 08 C 221, p. 0077–008.

Specialioji literatūra

15. Salvija Kavalnė, Vilija Mikuckienė, Rimvydas Norkus, Rimvydas Velička. Bankroto teisė. Pirmoji knyga. Vilnius, 2009.
16. Čiricaitė R. Bankroto bylų teisingumas pagal Europos Sąjungos teisę // Teisė. 2007, t. 63, p. 33–40.
17. Čiricaitė R. 2000 m. gegužės 29 d. Europos Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų: taikytinos teisės nustatymo ypatumai // Teisė. 2008, t. 67, p. 65–75.
18. Andrius Urbonas. Teismo sprendimo bankroto byloje pripažinimas kitoje Europos Sąjungos šalyje narėje // Jurisprudencija. 2007, 9(99).

Praktinė medžiaga

19. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo 2006 m. gegužės 2 d. sprendimas byloje Nr. C-341/04.

THE SCOPE OF THE COMPETENCE OF THE EUROPEAN UNION TO REGULATE INSOLVENCY PROCEEDINGS

Laura Kirilevičiūtė

S u m m a r y

At the European Union level, several aspects of insolvency procedure are regulated by Council regulation (EC) No 1346/2000 of 29 May 2000 on insolvency proceedings (further – Regulation 1346/2000). Cross-border insolvency procedure in this Regulation is regulated in a narrow scope – by determining rules of jurisdiction, applicable law and recognition of judgments. Only those aspects, which directly fall under European Union competence within the meaning of Articles 61 (c) and 65 of the Treaty (consolidated) establishing the European Community, are regulated.

Regulation 1346/2000 allows a possibility of several concomitant insolvency procedures in different states. Till such system of insolvency proceedings exists, obstacles, which arise because of possibility to start insolvency cases in different states, are not fully eliminated. Objectives of Regulation 1346/2000 are not achieved fully too.

Regulation 1346/2000 contains provisions on recognition of judgments in cross-border insolvency procedure and these provisions can be considered as simplified but not yet as embodying in full amount the concept of trust in courts of all member states.

Several aspects of cross border insolvency procedure, regulated in Regulation 1346/2000, do not fall under European Union competence as it is explicitly expressed in Articles 61 (c) and 65 of the Treaty (consolidated) establishing the European Community. These aspects can be considered as reflecting the need of a wider harmonization of cross-border insolvency procedures at the European Union level.

Almost nine years have passed after adoption of Regulation 1346/2000 and it is advisable to discuss, whether the chosen scope for regulating insolvency

procedure meet nowadays needs, whether The European Union is competent to regulate insolvency procedure by covering more aspects than in Regulation 1346/2000? Such an analysis will be useful not only for doctrine, but also while preparing the position of The Republic of Lithuania regarding possible amendments of Regulation.

Analysis of historical circumstance, which existed while drafting Regulation 1346/2000, as well as analysis of preparatory documents, show that drafting of Regulation 1346/2000 was performed without comprehensive discussions on the scope of the Competence of The European Union to regulate cross-border insolvency procedure.

Recently, we have two examples of successful realization of initiatives to create “European procedure”: European order for payment procedure and European small claims procedure. These two initiatives create the precedent for a broader interpretation of the scope of the European Union competence. Firstly, there are no doubts left, whether the Community has competence to regulate the whole procedure in certain kind of cases. Secondly, the question, whether the European Union has competence to regulate the procedure of purely national cases, is raised and left open.

The analysis of tendencies of development and interpretation of provisions, which form legal base for Regulation 1346/2000, leads to a conclusion, that nowadays, unlike while drafting Regulation 1346/2000, the legal base for the European Union competence to regulate insolvency procedure by covering more aspects of it or to create the whole cross-border insolvency procedure at the European Union level is sufficient.

Iteikta 2009 m. kovo 9 d.

Priimta publikuoti 2009 m. rugsėjo 9 d.